

انتصاب احمدیان و شمخانی

به عنوان نمایندگان رهبری در شورای دفاع

رهبر معظم انقلاب اسلامی در حکمی آقایان دکتر علی اکبر احمدیان و علی شمخانی را به عنوان نمایندگان خود در شورای دفاع منصوب کردند. متن حکم به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

با عنایت به تصویب و تشکیل شورای دفاع، جناب آقای دکتر علی اکبر احمدیان و جناب آقای شمخانی را به نمایندگی خود در آن شورا منصوب می‌کنم. توفیق ایشان و دیگر اعضای آن شورا را از خداوند مسألت می‌کنم.

سید علی خامنه‌ای
شانزدهم مرداد ۱۴۰۴

صدای پاستور

فاطمه مهاجرانی

سخنگوی دولت

رسالت اصحاب رسانه، شنیدن صدای مردم است

۱۷ مرداد در تقویم ما روزی است که یاد شهید «محمود صامی» را با خود دارد؛ روزی که نه تنها شهادت یک خبرنگار در خط مقدم آگاهی بخشی را به یاد می‌آورد، بلکه یادآور مسئولیت خطیری است که بر دوش اصحاب رسانه نهاده شده: «رساندن حقیقت، شنیدن صدای مردم و پاسداری از آگاهی».

خبرنگاری صرفاً یک حرفه نیست؛ تعهد اخلاقی، اجتماعی و ملی است. خبرنگار چشم بینای جامعه و گوش شنوا برای روایت واقعیت‌هاست. او نه تنها خبر را مخابره می‌کند بلکه در بسیاری از مواقع با پرسش خود، مسیر تصمیم‌سازی را اصلاح می‌کند و افق تازه‌ای پیش روی مسئولان می‌گشاید. خبرنگاری بازوی مردم‌سالاری است؛ همان قدر که رأی و نظر مردم در ساختار سیاسی اهمیت دارد، پرسشگری و اطلاع‌رسانی خبرنگاران نیز برای سلامت آن ضروری است. بارها گفته‌ایم که صدای مردم، چراغ راه ماست و این صدا، اغلب از رسانه‌ها و خبرنگاران به گوش ما می‌رسد. خبرنگاران نه تنها ناقلان اخبار، که واسطه‌ای شریف میان مطالبات مردم و مسئولان هستند. شفافیت بدون خبرنگار آزاد و مسئولیت‌پذیر، شاعری روی کاغذ خواهد بود. این حقیقت را می‌دانیم و خود را موظف می‌دانیم امنیت شغلی، آزادی و شأن حرفه‌ای خبرنگاران را پاس بداریم. در شرایطی که کشور ما با تحولات پیچیده منطقه‌ای و جنگ‌های رسانه‌ای و روانی مواجه است، نقش خبرنگاران حساس‌تر است. رسانه‌ها با تعریف و روایت‌سازی یک‌جانبه دشمنان، با با حرفه‌ای، دقیق و اخلاقی شما ممکن می‌شود. از خبرنگارانی که در این میدان با شجاعت و تعهد فعالیت می‌کنند، سیاست‌گرایم. می‌دانیم بسیاری از آنان در سخت‌ترین شرایط، حتی در دل بحران‌ها وظیفه خود را ترک نکردند و با وجود خطرات و محدودیت‌ها خبر را به مردم رساندند. اما روز خبرنگار صرفاً روز قدردانی نیست؛ روز تعهد دوباره است. تعهد ما به عنوان دولت، برای ایجاد فضایی امن و آزاد برای رسانه‌ها، تعهد برای پاسخگویی بی‌تعارف به پرسش‌ها، تعهد برای دسترسی برابر به اطلاعات و تعهد برای پرهیز از هر فشار یا محدودیت غیرقانونی بر رسانه. اینها شعار نیست، بلکه باید به رویه دائمی حکمرانی تبدیل شود. باور داریم که خبرنگار همکار ما در حکمرانی است، نه منتقدی که باید از او پرهیز کرد. نقد اگر منصفانه و مستند باشد، هدیه‌ای است که مسیر سیاست‌گذاری را روشن‌تر می‌کند. خبرنگاری در ایران امروز، به حمایت مادی و معنوی نیاز دارد. حمایت مادی یعنی تأمین شرایط عادلانه کار، بیمه، امنیت شغل و دستمزد شایسته. حمایت معنوی یعنی احترام به استقلال حرفه‌ای و اعتماد به قضاوت و وجدان کاری خبرنگار. می‌دانیم بدون این حمایت‌ها، کیفیت اطلاع‌رسانی افت می‌کند و شایعات و اخبار نادرست جای حقیقت را می‌گیرد. روز خبرنگار فرصتی است تا از خود بپرسیم: آیا آنچه خبرنگاران می‌نویسند و منتشر می‌کنند، بازناب واقعیت جامعه است؟ آیا به عنوان مسئول به پرسش‌های آنان پاسخ داده‌ایم؟ آیا سازوکارهای شفافیت به اندازه‌ای هست که خبرنگار بتواند آزادانه تحقیق و گزارش تهیه کند؟ این پرسش‌ها را باید همواره از خود بپرسیم و در پی بهبود باشیم. به همه خبرنگاران کشور می‌گویم: دولت خود را متعهد به شنیدن شما می‌داند. از نقد شما استقبال می‌کند، حتی اگر تلخ باشد. زیرا باور دار جامعه‌ای که خبرنگار آزاد ندارد، دیر یا زود، سرمایه اجتماعی خود را از دست خواهد داد. امروز کشور ما به وحدت و گفت‌وگو نیاز دارد. خبرنگاران می‌توانند با روایت منصفانه، پرهیز از دامن زدن به دوگانه‌های مخرب و ایجاد فضای گفت‌وگو، نقش مهمی در تحقق وفای لیا ايفا کنند. شما می‌توانید شکاف‌ها را کم کنید، سوءتفاهم‌ها را بزدایید و زمینه‌ای فراهم کنید تا مردم و مسئولان به جای تقابل، در مسیر هم‌افزایی حرکت کنند.

روزتان مبارک.

President.ir

رئیس جمهوری در پیامی به مناسبت روز خبرنگار: وطن ما به «صراحت صادقانه» و «دفاع بی‌تزلزل» نیاز دارد

دولت

رئیس جمهوری روز گذشته در پیامی روز خبرنگار را به همه فعالان عرصه خبر تبریک گفت. به گزارش ایرنا، مسعود پزشکیان، با گرامیداشت نام و یاد شهید محمود صامی و همه شهدای عزیز عرصه قلم، آگاهی و روشنگری، تأکید کرد این روز، یادآور فداکاری کسانی است که جانشان را برای گفتن حقیقت و نگه‌داشتن چراغ آگاهی مردم تقدیم کردند.

رئیس جمهوری همچنین با گرامیداشت یاد همه خبرنگاران شهیدی که در راه دفاع از میهن و در روایت حملات رژیم صهیونیستی به ایران عزیز و شهروندانش، جانشان را در راه حقیقت گذاشتند، این شهدا را کسانی توصیف کرد که «در خط مقدم روایت ایستادند و با قلم و تصویرشان، تاریخ مقاومت این ملت را ثبت کردند».

پزشکیان با اشاره به اینکه «روز خبرنگار فرصتی برای تأمل دوباره در جایگاه بی‌بدیل رسانه‌ها در بیان درست واقعیت‌ها، ساختن اعتماد عمومی و پیوند دادن دل‌های مردم و ایستادن در برابر تحریف و دروغ است»، افزود:

«این روز یادآور همه کسانی است که وسط میدان‌های پرآشوب و میان غبار روایت‌های مغشوش، پرچم شرف، استقلال و آگاهی را زمین نگذاشتند.» رئیس جمهوری با بیان اینکه «امروز که دنیا گرفتار آشوب معنا و جنگ روایت‌هاست، خبرنگار فرمانده خط مقدم دفاع از حقیقت است»، اظهار کرد: «در همان روزهایی که ملت ایران در ۱۷ روز نبرد پرمخاطره با رژیم کودکش و قانون‌گریز و حامیانش، شکوه اقتدارش را نشان داد، این خبرنگاران بودند که روایت مقاومت را زنده نگه داشتند؛ از شهدای وطن نوشتند و مظلومیت ایران را به گوش جهان‌نشینان رساندند.»

پزشکیان «از همه کسانی که حقیقت جنگ رژیم صهیونیستی علیه ایران را در رسانه‌های خود منتشر کردند و صدای مردم ایران را به گوش مردم شنوای جهان رساندند، صمیمانه تشکر کرد و گفت: «وطن ما امروز بیش از هر زمان، به صراحت صادقانه، پاینداری عزتمندانه و دفاع بی‌تزلزل نیاز دارد. دفاع از ایران فقط در میدان جنگ نیست؛ گاهی در یک تیر درخت، یک گزارش دقیق یا ایستادن در برابر تحریف و ناامیدسازی

هم معنا پیدا می‌کند.»

وی اظهار کرد: «وظیفه ما این است که امنیت، حرمت، کرامت و معیشت خبرنگار را نه در حد شعار، که در عمل و به عنوان یک مسئولیت حاکمیتی پاس بداریم.»

رئیس جمهوری از خبرنگاران خواست «همان‌طور که از حق مردم در دانستن دفاع می‌کنند، از حقیقت ایران هم دفاع کنند، از وطن، نه با تردید، که با غیرت بنویسند و از گفتن حقیقت نترسند، حتی اگر سنگین باشد.»

قایلیاف: آمادگی مجلس برای تصویب لایح در حمایت از اصحاب رسانه

رئیس مجلس شورای اسلامی هم طی صورتور پیامی با تبریک روز خبرنگار آمادگی مجلس برای تصویب لایح دولت در حمایت از اصحاب رسانه را اعلام کرد. محمدباقر قالیباف عنوان کرد: ایجاد امنیت شغلی با کمک به تقویت رسانه‌های خصوصی و الزام آن‌ها به حفظ شان و کرامت خبرنگاران، لحاظ کردن این حرفه به عنوان شغلی سخت و زبان آور و اتهام به رشد نهادهای صنفی با حمایت قانونی و نظارت بر انجام آن‌ها در این امر متمرکز نمی‌خواهد بود.

عارف: خبرنگاران اجازه نمی‌دهند واقعیت‌ها دفن شود

محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور نیز خبرنگاری را بویژه در کشورهایی به مانند ایران که توقعات بالاست، جزو مشاغل سخت توصیف کرد و گفت: «در روزهایی که کشور در معرض تهدید، تحریف و جنگ ترکیبی رسانه‌ای قرار دارد، خبرنگاران با شجاعت، هوشمندی و تعهد حرفه‌ای، روایت درست را زنده نگه می‌دارند و اجازه نمی‌دهند واقعیت‌ها در طوفان جعل و شایعه دفن شوند.»

حاجی میرزایی: گردش آزاد اطلاعات، ستون فقرات جامعه

رئیس دفتر رئیس‌جمهور نیز با بیان اینکه رهایی ایران از گزند فساد، تفرقه و توطئه‌های پیچیده خارجی در گرو اعتماد به رسانه‌های داخلی است، گفت: «رسانه‌ها می‌توانند نقشی چشمگیر در اصلاح نارسایی‌ها ایفا کنند.» محسن حاجی‌میرزایی، افزود: «در این عصر اصحاب متعهد رسانه هستند که در بزنگاه‌های حساس، نبض جامعه را در دست گرفته و با روایت‌های دقیق، در تقویت انسجام ملی، نقشی ماندگار می‌کنند.»

رهبان انقلاب در جلسه شورای عالی دفاع در دوران هشت ساله دفاع مقدس

«ایران» چرایی و فرآیند شکل‌گیری شورای دفاع را بررسی می‌کند

کابینه جنگ برای مقابله با تهدیدها

گزارش

مرتضی گل‌پور

دبیر گروه سیاسی

در قانون

اساسی مصوب

از بازنگری در

سال ۱۳۶۸،

نهادی تحت

عنوان «شورای

عالی امنیت

ملی» وجود

نداشت. آنچه

وجود داشت

«شورای عالی

دفاع» بود.

براساس قانون

اساسی سال

۱۳۵۸، شورای

عالی دفاع زیر

نظر رهبری

قرار داشت و

رئیس‌جمهوری،

نخست‌وزیر،

وزیر دفاع،

رئیس ستاد

مشترک ارتش،

فرمانده کل

سپاه و دو مشاور

به تعیین رهبری

اعضای آن

بودند

شورای دفاع،

یک دبیر

نهادی است

برای پاسخگویی

به شرایط

جدید. این

شرایط جدید

بر احتمال

وقوع دوباره

جنگ و تجاوز

مجدد رژیم

صهیونیستی

میبتی است،

شرایطی پس از

آتشباری

۱۲ روزه که طی

آن، جمهوری

اسلامی ایران

اساساً طرف

مقابل را

به رسمیت

نمی‌شناسد که

با آن به «توافق»

آتش‌بس برسد

«شورای دفاع چرا تشکیل شده و قرار است چه کاری انجام دهد؟، اینها پرسش‌هایی است که این روزها در فضای سیاسی و رسانه‌ای کشور بسیار تکرار می‌شود. از اولین روز انتشار غیررسمی تشکیل این شورا، تا اعلام تشکیل این شورا از سوی دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، آن هم خبری دو خطی و تا امروز که رهبر انقلاب دو نامه‌ی خود در این شورا را منصوب کرده‌اند، هنوز

اطلاع یا گزارشی رسمی از چند و چون این شورا منتشر نشده است. اینکه اعضای این شورا چه کسانی هستند، شیوه تصمیم‌گیری در آن چگونه است و اساساً قرار است اعضا در چه حوزه‌هایی تصمیم بگیرند، هنوز نامشخص است. هرچه هست، گمانه زنی رسانه‌ها است و احتمال‌هایی که با تکیه بر تجربه مشابه شورای عالی دفاع در دوران جنگ تحمیلی با رژیم بعثی بیان می‌شود، اما در غیاب همین اطلاعات رسمی و تأیید شده از این شورا، برای افهم اینکه کارکرد و جایگاه این شورا چیست و چه خواهد کرد، باید از گذشته شروع کنیم، یعنی از شورای عالی دفاع که براساس قانون اساسی منصوب ۱۳۵۸ تشکیل شده بود.

ویژگی‌های شورای عالی دفاع در ابتدای انقلاب

در قانون اساسی مصوب ۱۳۵۸ و قبل از بازنگری در سال ۱۳۶۸، نهادی تحت عنوان «شورای عالی امنیت ملی» وجود نداشت. آنچه وجود داشت «شورای عالی دفاع» بود. براساس قانون اساسی سال ۱۳۵۸، شورای عالی دفاع زیر نظر رهبری قرار داشت و رئیس‌جمهوری، نخست‌وزیر، وزیر دفاع، رئیس ستاد مشترک ارتش، فرمانده کل سپاه و دو مشاور به تعیین رهبری اعضای آن بودند.

مطابق قانون اساسی سال ۱۳۵۸، این شورا دو وظیفه مشخص شده در قانون اساسی داشت: تعیین فرماندهان نیروهای سه‌گانه ارتش و پیشنهاد اعلام جنگ و صلح یا تسبیح نیروها به رهبری. اما در واقعیت، این شورا با چنین ترکیبی، فقط به مسائل دفاعی و مربوط به جنگ ارتباط نداشت، بلکه علاوه بر مسائل جنگ، مسائل مرتبط با مذاکرات و سیاست خارجی کشور نیز در آن بحث و بررسی می‌شد. حتی نوع رابطه نیروهای ارتش و سپاه، طراحی عملیات‌های نظامی در جبهه‌ها، پذیرش قطعنامه یا مذاکرات و مانند اینها در این شورا بررسی و در نهایت، مصوبات آن به پنا‌ی‌نگ‌دار انقلاب اسلامی پیشنهاد می‌شد. این گسترش مسئولیت، نتیجه دستور با فرمان اسام خمینی (ره) بود که پس از تجاوز رژیم بعث، دایره اختیارات این شورا را افزایش داد.

تغییر شورای عالی دفاع در بازنگری قانون اساسی

در بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸، که یک سال از آتش‌بس گذشته بود و کشور

صلحی یک ساله را تجربه کرده بود، شورای عالی دفاع، جای خود را به نهاد با شورای دیگری داد: شورای عالی امنیت ملی. فصل سیزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های این شورا اختصاص دارد. اولین اصل قانون اساسی در این فصل، اصل ۱۷۴ است که در آن آمده است: «به منظور تأمین منافع ملی و پاسداری از انقلاب اسلامی و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی، شورای عالی امنیت ملی به ریاست رئیس‌جمهوری، با وظایف زیر تشکیل می‌گردد...». وظایف رئیس‌جمهوری مطابق این اصل، به این شرح است: «تعیین سیاست‌های دفاعی - امنیتی کشور در محدوده سیاست‌های کلی تعیین شده از طرف مقام رهبری، هماهنگ کردن فعالیت‌های سیاسی، اطلاعاتی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در ارتباط با تدابیر کلی دفاعی - امنیتی، بهره‌گیری از امکانات مادی و معنوی کشور برای مقابله با تهدیدهای داخلی و خارجی...». همچنین قانون اساسی اعضای شورای عالی امنیت ملی را «رؤسای جمهوری سه گانه، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، مسئول امور برنامه و بودجه، دو نماینده به انتخاب مقام رهبری، وزرای امور خارجه، کشور، اطلاعات و حسب مورد وزیر مربوط و عالی‌ترین مقام ارتش و سپاه» تعیین کرده است. بخش مهم این اصل، این است که «مصوبات شورای عالی امنیت ملی پس از تأیید مقام رهبری قابل اجراء است.»

معنای تغییرات دو شورا در قانون اساسی

اما معنای تغییر اشورای عالی دفاع» به «شورای عالی امنیت ملی» در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، چه می‌تواند باشد؟ روشن است که شورای عالی دفاع، شورایی است که مقتضی دوران جنگ است. اقتضای جنگ هم این بود که همه اجزای درگیر جنگ، از بخش‌های اقتصادی که باید هزینه جنگ را تأمین می‌کردند، تا وزارت امور خارجه که سیاست خارجی جنگ را برعهده داشت، تا وزارت کشور که امنیت داخلی کشور را تأمین می‌کرد و فرماندهان نیروهای مسلح که در خط مقدم می‌جنگیدند، در یک شورا با هم هماهنگ و همراه باشند، اما شورای عالی امنیت ملی محصول دوران صلح است، دورانی که در آن، هزینه یا

مسائل مربوط به موارد عینی و عملی جنگ که دارای فوریت باشد دیگر مطرح نیست. بنابراین، شورای عالی دفاع به شورای عالی امنیت ملی تبدیل می‌شود تا در دوران صلح، سیاست‌های کلان دفاعی و امنیتی و خارجی کشور را تدوین و تنظیم کند. برای همین است که در شورای عالی امنیت ملی، تنها عضو رسمی رئیس ستادکل نیروهای مسلح است و بقیه اعضا، با نمایندگی رهبری هستند یا رؤسای قوا، وزیران دولت و رئیس سازمان برنامه و بودجه. در دوران صلح، نیروهای مسلح عمدتاً زیر نظر ستادکل نیروهای مسلح هدایت و راهبری می‌شوند که خود به صورت مستقیم از دفتر فرماندهی کل قوا هدایت می‌شود. متفاوتاً اینکه در متن اصل ۱۷۴ می‌توان دریافت که این شورا عمدتاً «سیاست‌های هر حوزه مرتبط با سیاست خارجی با امنیت ملی را مشخص می‌کند و اختصاً لافرض براین‌ست بود که تا اطلاع ثانوی، نیازی به تصمیم‌گیری‌های فوری و آتی همچون دوره جنگ هشت ساله نخواهد بود که شورایی با چنین ویژگی‌هایی وارد حوزه‌های عملیاتی مانند جنگ شود.

معنای یک شورا در سیاست داخلی

روشن است که شورای دفاع، یک دبیر نهادی است برای پاسخگویی شرایط جدید. این شرایط جدید بر احتمال وقوع دوباره جنگ و تجاوز مجدد رژیم صهیونیستی مبتنی است، شرایطی پس از آتشباری ۱۲ روزه که طی آن، جمهوری اسلامی ایران اساساً طرف مقابل را به رسمیت نمی‌شناسد که با آن «توافق» را تسطیس برسد. باوجود این، این شورا معنای دیگری هم دارد. در سال‌های گذشته برخی جریان‌های سیاسی که نتوانستند رویکردهای تهاجمی خود را بر حوزه‌های دفاعی و نظامی کشور تحمیل کنند، به یک کار دست زدند: اتهام‌زنی به نیروهای مسلح مبنی بر اینکه اهل جنگ نیستند و اتهام‌زنی به دولت مبنی بر اینکه اهل دفاع از منافع کشور نیستند. اما امروز، وقتی تصمیمات از درون میباحثات شورای کشور خارج شود که دولت و نیروهای مسلح، یعنی همه ارکان نظامی و غیرنظامی کشور در آن حضور دارند، نمی‌توان با چنین اتهام‌زنی‌هایی در سیاست‌های ملی و راهبردهای اعلام شده کشور خدشه وارد کرد.

حلقه گمشده مدیریت بحران در روزهای جنگ

در بحبوحه تهدیدات و فشارهای سنگین جنگ تحمیلی اخیر، یکی از مهم‌ترین ابزارهای مدیریت بحران در کشور، شورای دفاع است. این شورا، نهادی زیرمجموعه شورای عالی امنیت ملی است که در شرایط اضطراری و جنگی تشکیل می‌شود تا تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات به صورت فوری و با سرعت اجرا شوند.

شورای دفاع با حضور مستقیم فرماندهان نظامی و نیروهای مسلح و پشتیبانی کامل دولت، می‌تواند اتحاد و هماهنگی لازم برای مقابله با حملات دشمن را فراهم کند. در حالی که در این دوره کوتاه، هیچ آتش‌بس رسمی میان جمهوری اسلامی ایران و دشمن صهیونیستی برقرار نشد، بحث‌ها درباره احتمال شروع مجدد جنگ و تجاوز مجدد، باعث شد تا شورای دفاع با قدرت تمام فعال باشد و آمادگی نیروهای نظامی در بالاترین سطح قرار گیرد. پاسخگویی سریع و توان مدیریتی این شورا برگرفته از تجربیات هشت سال دفاع مقدس است؛ دوره‌ای که بارها ضرورت تصمیم‌گیری فوری و هماهنگی بین دولت و نیروهای مسلح اثبات شده بود. ستاد کل نیروهای مسلح گرچه نقش مهمی در مدیریت عملیات‌های نظامی دارد، اما شورای دفاع نقش پیوندی و تسهیل‌کننده میان قوه اجرایی کشور و فرماندهان نظامی را ایفا می‌کند که به لحاظ سرعت و دقت در تصمیم‌گیری تفاوت معناداری ایجاد می‌کند. نکته کلیدی این است که شورای دفاع با ترکیب ویژه‌ای از کارشناسان نظامی و مدیران دولتی، به طور مداوم آمادگی کشور را در برابر تهدیدات حفظ می‌کند و مانع غافلگیری مدیریت کشور در شرایط بحرانی تجاوز و جنگ می‌شود. در شرایطی که ساختار بین‌المللی و سازمان ملل نتوانسته‌اند نقش مؤثری در مهار تجاوزات ایفا کنند، وجود چنین نهادی اهمیت خود را دوچندان می‌کند. به واقع، شورای دفاع نماد اراده ملی و توانمندی دستگاه‌های نظامی و دولتی در یکپارچه کردن نیروها برای حفظ امنیت و تمامیت ارضی کشور است؛ نهادی که هرچند ممکن است در ظاهر مشابه ساختارهای گذشته باشد، اما درس‌های ارزشمند و تجربه‌های گرانبه‌ای جنگ را به همراه دارد و تضمین‌کننده آمادگی کشور در شرایط پرمخاطره است.

اسماعیل کوثری

عضو کمیسیون امنیت ملی و فرمانده دوران دفاع مقدس